

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення шостої сесії міської ради
VIII скликання
25 лютого 2021 р. № 2

ПРОГРАМА
енергозбереження Бердянської міської територіальної громади
на 2021-2023 роки

1. Характеристика Програми

Організація заходів Програми енергозбереження Бердянської міської територіальної громади (надалі – Програма) відбувається згідно п. 7 ст. 22; п. 14 ст. 23., п. 29 розділу VI «Бюджетного кодексу України»; п. 1 ст. 6 та п. 1 ст. 12 Закону України «Про енергозбереження»; п. 1, пп. 3) ст. 7, п. 1 ст. 16 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель»; п. 1 ст. 3 Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»; ст. 21 «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку»; Закону України «Про Фонд енергоефективності»; розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року», «Про затвердження плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності».

Підставами для розробки Програми є:

- Рішення Бердянської міської ради від 14.11.2019 № 53 «Про приєднання до європейської ініціативи «Угода мерів щодо Клімату та Енергії»»;
- «Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року», затверджена Рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 134;
- «План заходів на 2021-2023 роки з реалізації стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року», затверджений Рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 134;
- «Стратегія розвитку м. Бердянськ на період до 2027 року», затверджена Рішенням Бердянської міської ради від 30.08.2018 № 64;
- «План заходів на 2018-2021 роки з реалізації Стратегії розвитку м. Бердянськ на період до 2027 року», затверджений Рішенням Бердянської міської ради від 30.08.2018 № № 65;
- «Програма підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «ЕНЕРГОДІМ» державної установи «Фонд енергоефективності» на 2020-2023 роки».

Програма спрямована на ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів, зменшення їх споживання і втрат у бюджетній сфері та житлово-комунальному господарстві міста шляхом реалізації технічних, інноваційних рішень, створення економічно привабливих умов для інвестиційних проектів з енергозбереження у бюджетній сфері та сфері житлово-комунального господарства.

Реалізація потенціалу енергозбереження полягає у вдосконаленні адміністративних та економічних механізмів, що сприяють підвищенню енергоефективності та енергозбереженню.

Програма сприяє координації дій виконавчого комітету Бердянської міської ради та її структурних підрозділів, бюджетних установ міста, ОСББ, підприємств, установ та організацій усіх форм власності для зменшення споживання енергоресурсів як бюджетними установами так і у сфері житлово-комунального господарства.

Програма енергозбереження Бердянської міської територіальної громади:

- визначає цілі та стратегічні пріоритети розвитку енергозбереження у бюджетній та житлово-комунальній сферах;
- містить перелік рекомендованих інвестиційних проектів за сферами реалізації енергоефективних проектів;
- містить інформацію про організаційні та координаційні заходи, джерела фінансування енергоефективних проектів, учасників процесу муніципального енергопланування, результати, які планується досягти до 2023 року.

2. Сутність проблемних питань та обґрунтування шляхів і засобів їх розв'язання шляхом розробки та подальшого втілення Програми

Останнім часом для громад питання підвищення ефективності енерговикористання, реалізації політики енергоспоживання і підвищення ефективності функціонування енергетики в цілому набули особливої актуальності та безпосередньо пов'язані з енергобезпекою країни.

Проблема неефективного використання енергоресурсів є в усіх секторах економіки Бердянської міської територіальної громади, зокрема у бюджетній сфері та у житлово-комунальному господарстві. Тривалий термін експлуатації призвів до зношеності котельного та технологічного обладнання, що використовується для теплопостачання. Це, у свою чергу, призводить до надмірних витрат паливно-енергетичних ресурсів, понаднормованих втрат енергії, а отже – до підвищення тарифів та зростання витрат населення на комунальні послуги. Перевитрати паливно-енергетичних ресурсів призвели до значного збільшення бюджетних видатків.

Особливо гострою є проблема енергозбереження для бюджетних організацій. З одного боку, це обумовлено соціальним значенням цих об'єктів, з

іншого – наявністю морально застарілого, низькоефективного обладнання та недостатніми обсягами реалізації енергозберігаючих заходів, що, у свою чергу, є однією з основних причин дефіциту коштів у бюджетах усіх рівнів. Найважливішим сектором, який потребує першочергової уваги в питанні підвищення рівня енергозбереження та енергоефективності є сектор бюджетних закладів Бердянської міської громади: 16 дошкільних навчальних закладів, 18 загальноосвітніх навчальних закладів, 6 закладів позашкільної освіти (у тому числі 2 дитячо-юнацькі спортивні школи), 16 закладів культури. Крім вищевказаних бюджетних установ, з бюджету територіальної громади спрямовуються видатки на оплату комунальних послуг двох комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. Оскільки оплата комунальних послуг цих закладів забезпечується за рахунок видатків місцевого бюджету, економити спожиті енергоресурси без втрат в якості комфортних умов є першочерговим завданням.

За результатами аналізу споживання енергоресурсів бюджетні установи громади у 2020 році спожили 157,169 тис. м³ природного газу, 13 083,748 Гкал теплової енергії, 3 334,201 тис. кВт·год. електроенергії, 84 241,697 м³ води. У порівнянні з 2019 роком відбулось зменшення споживання теплової енергії з 15228,15 Гкал до 13083,748 Гкал, що пов'язано з вжитими організаційними заходами. Рівень споживання електричної енергії теж змінився з 4068630. кВт. до 3334201 кВт. Щодо холодного водопостачання то тут теж спостерігається економія з 102524 м куб у 2019 році до 84241 м. куб. у 2020 році.

Втрати теплової енергії у будівлях, а також потенціал енергозбереження сьогодні має такий розподіл:

- зовнішні стіни – 40% (потенціал економії – 70%);
- вікна, двері – 25% (потенціал економії – 50%);
- вентиляція – 15% (потенціал економії – 65%);
- гаряча вода – 10% (потенціал економії – 30%);
- дах, підлога – 8% (потенціал економії – 50%);
- трубопроводи, арматура – 2% (потенціал економії – 35%).

Основною складовою низької енергетичної ефективності інженерних мереж і систем є високий рівень питомих витрат теплової енергії, гарячої та холодної води у споживачів комунальних послуг, які проживають у багатоквартирних житлових будинках. Фізична та моральна зношеність конструкцій та внутрішніх систем житлових будинків стала головною причиною зниження якості комунальних послуг, погіршення комфортності, надійності і безпечності умов проживання споживачів. Переважна частина житлового фонду м. Бердянська побудована в 50–80 роках минулого століття, що не відповідає сучасним вимогам енергозаощадження, відповідно у цих будівлях низький рівень енергозбереження. За оцінками як вітчизняних, так і

закордонних експертів, потенціал економії електроенергії в будинках дорівнює 50–65%, а теплової енергії – близько 50%.

Збільшене споживання енергоносіїв у бюджетній сфері та житловому секторі пов'язано із втратою тепла через вікна, стіни, дах, підлогу, застарілі інженерні системи та за рахунок вентиляції. До економії витрат ресурсів і зниження тепловтрат, у першу чергу, слід віднести енергозбереження у споживачів: у системах теплопостачання, опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вирішення цих питань пов'язано з проведенням термомодернізації будинків через утеплення зовнішніх стін, горищ, дахів тощо, а також заміну на більш енергоефективні вікон і дверей; модернізації інженерних систем; збільшення корисного використання енергії за рахунок застосування рекуператорів, терморегуляторів, теплових насосів та інших новітніх енергозберігаючих технологій. Упровадження заходів із термомодернізації буде сприяти збільшенню строку експлуатації будівель житлового сектора міста.

Установлення автоматичного обладнання (індивідуальних теплових пунктів), приладів для регулювання температур подачі теплоносія, відповідно до погодних умов, заощадить близько 20% бюджетних коштів, направлених на сплату за теплопостачання комунальними підприємствами та бюджетними організаціями.

Для вирішення проблемних питань енергозбереження громади необхідні значні інвестиції. Проте на сьогодні в державному та місцевих бюджетах такого інвестиційного ресурсу немає, а енергетичний ринок, який дозволяв би інвестувати в енергоефективні проекти приватному капіталу та запроваджувати механізми фінансування заходів з енергозбереження третьою стороною, не розвинений.

Один із варіантів вирішення проблемних питань щодо заходів з енергоефективності та енергозбереження для бюджетних організацій – це укладання енергосервісних контрактів. За рахунок виконавця енергосервісу у бюджетних організаціях за контрактами будуть упроваджуватись технічні та організаційні енергоефективні заходи. Після виконання цих заходів результатом повинна бути економія коштів та підвищення рівня комфорту. Заощаджені кошти спрямовуються в рахунок оплати послуг виконавця енергосервісу та на реалізацію заходів з енергозбереження.

Затвердження Програми дозволить визначити на 2021-2023 роки пріоритетні завдання та заходи, реалізація яких сприятиме зменшенню споживання енергоресурсів як бюджетними установами так і у сфері житлово-комунального господарства, у тому числі за рахунок залучення інвестицій.

3. Мета Програми

Мета Програми – підвищення енергоефективності в бюджетній сфері та житлово-комунальній сфері та збільшення обсягів інвестування в енергоефективні проекти.

4. Завдання та заходи Програми

Програма передбачає реалізацію наступних завдань:

- впровадження системи енергетичного менеджменту, моніторингу енергоспоживання;
- впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів у бюджетних будівлях громади;
- визначення реального енергетичного балансу міста шляхом проведення енергетичного обстеження об'єктів, який виявить реальний потенціал економії енергетичних ресурсів;
- впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів у житловій сфері громади.

Перелік завдань та заходів з виконання Програми наведено у додатку 1.

Завдання Програми досягаються за рахунок реалізації енергоефективних та енергозберігаючих заходів, спрямованих на скорочення обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів у житлово-комунальному господарстві, бюджетній і соціальній сферах та житловому секторі.

Економічний механізм Програми базується на зацікавленості бюджетних установ та закладів, а також громадян у скороченні витрат на утримання, експлуатацію соціальної інфраструктури та житла.

5. Обґрунтування шляхів і способів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Визначення шляхів розв'язання проблем енергоефективності Бердянської міської територіальної громади базується на принципах системності, комплексності, технічної та економічної спроможності.

Проблему передбачається розв'язати шляхом:

- упровадження новітніх технологій виробництва та споживання енергетичних ресурсів, а також технологій, що передбачають використання енергозберігаючих та енергоефективних матеріалів і обладнання;
- розвитку альтернативної енергетики;
- створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у сферу енергоефективності та енергозбереження з метою оптимізації структури енергетичного балансу, зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин;
- популяризації серед широких верств населення через засоби масової інформації ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних

ресурсів, включення відповідних питань до програм навчальних закладів, інформування громадськості;

- проведення «Днів Енергії», форумів, семінарів тощо.

З метою забезпечення виконання зобов'язань за Угодою мерів, схваленою рішенням Бердянської міської ради від 14.11.2019 № 53 «Про приєднання до європейської ініціативи Угода мерів щодо Клімату та Енергії», Бердянська міська рада бере на себе зобов'язання скоротити викиди CO₂ по місту до 2030 року до 30%.

Відповідно до Угоди мерів Бердянська міська рада та її виконавчі органи беруть на себе зобов'язання підвищувати енергоефективність та збільшувати використання відновлювальних джерел енергії на території міста.

Джерела фінансування Програми:

- кошти бюджету Бердянської міської територіальної громади;
- субвенції, інші трансферти з державного та обласного бюджетів місцевого бюджету;
- кошти міжнародних організацій;
- кошти інвесторів;
- кошти суб'єктів житлово-комунального господарства (ОСББ) відповідно до програм їх розвитку;
- кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Виконання заходів Програми планується здійснити протягом 2021 – 2023 років.

6. Очікувані результати виконання Програми

Завдяки реалізації заходів Програми планується досягти таких результатів:

- залучення коштів інвесторів для реалізації енергосервісних контрактів – не менше 7 280 000 грн;
- залучення зовнішніх джерел фінансування для проведення заходів з термомодернізації будівель бюджетних установ – не менше 20 000 000 грн;
- впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів у бюджетних будівлях громади – не менше 10 будівель;
- зменшення споживання паливно-енергетичних ресурсів комунальними підприємствами, бюджетними закладами та установами міста не менше ніж на 15%;
- скорочення викидів парникових газів та протидія змінам клімату, зокрема зменшення на території міста викидів CO₂ не менше ніж на 5%;

- поліпшення рівня здоров'я населення через зниження забруднення атмосферного повітря, а також завдяки поліпшенню умов життя та роботи у будівлях, де буде проведено комплексну термомодернізацію;
- підвищення рівня добробуту населення за рахунок зменшення витрат на енергетичні ресурси, модернізації інфраструктури та поліпшення якості публічних послуг;
- формування та апробація механізму залучення мешканцями багатоповерхівок (ОСББ) кредитних коштів на фінансування заходів з енергозбереження, реконструкції і модернізації багатоквартирних будинків;
- створення та подальший розвиток спеціалізованих нових джерел фінансування та забезпечення інвестицій в енергоефективне оновлення житлового фонду громади;
- поліпшення енергоефективності конструкцій і внутрішньо-будинкових систем теплопостачання та гарячого водопостачання житлових будівель, підвищення комфортності проживання у них;
- створення сприятливих умов для розвитку суспільних відносин та довіри між міською владою, кредитно-фінансовими установами та мешканцями міста;
- сприяння зменшенню фінансового навантаження при сплаті довгострокового кредиту шляхом впровадження додаткового відшкодування частини тіла кредиту на енергоефективні заходи.

7. Фінансове забезпечення Програми

Виконання завдань та заходів Програми, досягнення прогнозних показників здійснюється через структурні підрозділи виконавчого комітету Бердянської міської ради шляхом виконання міських (регіональних) цільових програм з урахуванням реальних можливостей залучення різних джерел фінансування, у т.ч.:

- кошти бюджету Бердянської міської територіальної громади;
- субвенції, інші трансферти з державного та обласного бюджетів місцевому бюджету;
- кошти міжнародних організацій;
- кошти інвесторів;
- кошти суб'єктів житлово-комунального господарства (ОСББ) відповідно до програм їх розвитку;
- кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

8. Відповідальний виконавець програми

Відповідальний виконавець Програми – Виконавчий комітет Бердянської міської ради, структурні підрозділи виконавчого комітету Бердянської міської ради.

9. Строк виконання Програми

Строк дії Програми – 2021-2023 роки. Програма відкрита для внесення змін і може бути уточнена протягом строку дії.

10. Контроль за ходом виконання Програми

Контроль за виконання Програми здійснює постійна комісія з питань житлового, комунального господарства, енергозбереження, транспорту та зв'язку (Цуканов В.В.).

Заступник міського голови

Юрій МУХА